

Bendras ištirtas plotas – 21 m², georadaru žvalgytas 0,45 ha plotas. Kultūrinio sluoksnio storis – nuo 24 cm iki 2,7 m gylio. Aptiktos pastatų, stovėjusių šioje vietoje XIX a. pabaigoje – XX a. I pusėje, liekanos ir kapas iš XV–XIX a. I pusės krikščioniškų kapinių. Pavienės XVII a. koklių ir keramikos šukės rodo, kad čia yra buvęs ankstyvesnis kultūrinis sluoksnis, tačiau jis sunaikintas XIX–XX a., išlikę tik pavieniai radiniai.

Radiniai saugomi ŠAM.

The corner of Tilžės Street and Žvejų Alley in Šiauliai

In 2010, a field evaluation (a total of 1672 m²) was conducted at the site of the planned diocesan pastoral centre at the corner of Tilžės Street and Žvejų Alley near the Cathedral of SS Peter and Paul in Šiauliai. 21 m² were excavated (Fig. 1) and 0.45 ha surveyed using georadar. The thickness of the cultural layer was very uneven: from 24 cm to 2.7 m. The remains of buildings that stood at this site in the late 19th – first half of the 20th century were discovered. Two imperial Russian coins (Fig. 2), sherds of faience plates manufactured by the M. S. Kuznecov factory (1889–1918) in Rīga (Fig. 3), and shards of 1890–1913 glass bottles from the Gubernija Brewery in Šiauliai were found.

The foot of burial 4 (Fig. 4) was unearthed at a distance of 4.1 m from the NW corner of the cathedral's churchyard. The grave belongs to the Christian cemetery from the 15th – first half of the 19th century. Anomalies, one of which could be the remains of a wall or a foundation, were recorded using georadar to the N of the cathedral.

Ramūnas Šmigelskas

Pašiaušės jėzuitų kolegijos vieta

2010 m. vykdant statybos darbus Pašiaušės kaime (Kelmės r.), kasant griovį aptikti žmonių palaikai. Darbai buvo sustabdyti, o vietovė įtraukta į Kultūros vertybių registrą (UK 34681) kaip buvusi Jėzuitų kolegijos vieta. Planuojamų komunikacijų vietose atlikti žvalgomieji tyrimai.

Archeologiniai tyrimai šioje vietoje anksčiau nevykdyti. Apie Pašiaušės istoriją žinoma iš istorikų darbų. Kolegiją jėzuitai įkūrė 1654 m. buvusiam Pašiaušės dvare, kuris iki XVII a. priklausė Beinartų giminei. Kolegijos egzistavimo laikotarpiu 1654–1773 m. šioje vietoje stovėjo medinė bažnyčia bei dar keli mediniai įvairios paskirties pastatai, kurie kelis kartus sudegė. Žinoma buvus gaisrus 1656, 1666, 1698, 1714, 1753 m. 1682 m. pradėtas statyti dviejų aukštų kvadrato formos su uždaru kiemu mūrinis kolegijos pastatas. 1686 m. pradėta mūrinės bažnyčios statyba. Bažnyčia buvusi 140 pėdų ilgio ir 75 pėdų pločio, 3 navų, kurios atskirtos kolonų eilėmis. 1773 m. panaikinus jėzuitų ordiną, Pašiaušės kompleksas perduotas Edukacinės komisijos žinion. XIX a. viduryje Šiauliuose statant dabartinę Juliaus Janonio gimnaziją, caro valdžia leido griūvančius Pašiaušės kolegijos pastatus naudoti kaip statybinę medžiagą.

Žvalgomieji tyrinėjimai vykdyti ištiriant 10 2x2 m dydžio šurfų ir vieną 2x5 m dydžio žvalgomąją perkasą statybų metu kasto griovio vietoje, kuriame buvo aptikti žmonių palaikai. Tyrimų metu buvo ištirtas bendras 52,9 m² plotas. Šurfai 4 ir 10 buvo praplėsti dėl aptiktų palaidojimų.

0 2 cm

1 pav. Akmens masės
keramikos šukė.
R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 1 A sherd of stoneware.

Sodu apšodinto sklypo V dalyje ištirtuose šurfluose 1–3 fiksuotas 30–70 cm storio XVII a. pabaigos – XVIII a. sluoksniš. Šurfluose 4, 5, 10 ir perkasoje 1 rasta 10 nesuardytų palaidojimų. Statybų metu kasant žemėse rasti dar vieno suardyto kapo kaulai. Aptikti kapai datuojami XVII a. pabaiga – XVIII a. Tik 3 palaidojimuose rasta įkapių. Kape 1 krūtinės srityje rastas rožančiaus medalikėlis. Kape 4 krūtinės srityje rastas kryžius. Nuvalius korozijos elementus, jame atsidendę iškaltas ornamentas. Priekinėje kryžiaus dalyje iškaltas rytų ortodoksų pravoslaviškas aštuongalis kryžius su būdingais inicialais. Kape 6 po palaikais rasta audinio skiautelė – veltinio (vilnos) fragmentas, dekoruotas šilkinio audinio juostele, ant kurios šilkiniais siūlais pritvirtintas metalizuotas siūlas: šerdis – šilkinis siūlas, apvijos – auksuota sidabro juostelė.

Šurfluose 5 ir 6 aptiktos mūro konstrukcijos. Tikėtina, jog šurfe 5 rasta mūro konstrukcija yra kriptos laiptai, o šurfe 6 rastas mūras yra bažnyčios pamato fragmentas ar bažnyčios navos kolonos pamatas. Nustatyta, kad planuojamoje užstatyti teritorijoje yra spėjama buvusios bažnyčios ir šventoriaus kapinių vieta.

Atliktų žvalgomųjų tyrimų nepakanka, norint tiksliau nustatyti buvusių bažnyčios ir

šventoriaus kapinių ribas. Todėl ateityje vykdant žemės judinimo darbus būtini detalesni archeologiniai tyrimai.

Radiniai (1 pav.) perduoti Kelmės krašto muziejui.

The site of the Pašiaušė Jesuit college

In 2010, a total of 52.9 m² was excavated at the site of former 17th–18th century Jesuit college in Pašiaušė village (Kelmė District) and 11 burials from that time, isolated finds (Fig. 1), and masonry wall structures were found. Three burials contained poor grave goods: a rosary, a cross, and a strip of silk fabric with metallic thread. The burials are in the vicinity of the church that stood here.

Algirdas Žalnierius

Šiluvos koplyčia

Žvalgomieji tyrinėjimai prie Šiluvos koplyčios (Raseinių r.) yra susiję su žemės kasimo darbais tiesiant šviesolaidinį kabelį iš Jono Pauliaus gatvės. Du šurfai buvo iškasti koplyčios V kieme ištiriant bendrą 3,5 m² plotą. Šiluvos koplyčia yra apie 400 m į V nuo Šiluvos katedros bazilikos. Koplyčia stovi nedidelės aukštumos Š šlaite, iš V ir R pusės ją supa miestelio kapinės.

Šiluvos miestelis yra 19 km į Š nuo Raseinių. Vietovė minima nuo XV a. pradžios, pirmąją bažnyčią ir parapiją čia 1457 m. įsteigė P. Gedgaudas. XVI a. Šiluvoje įsigalėjo reformatai, kuriems 1592 m. buvo pastatyta nauja mūrinė bažnyčia. Po Šv. Mergelės Marijos apsišviškimo XVII a. pradžioje 1627 m. Šiluvoje buvo pastatyta medinė katalikų bažnyčia. Vys-